

דף

דף קי"ב ע"ב

על הדף

תנג

בשבת רפ"כ (קלח). בתוד"ה מי סברא וכו', ובהגהת הגרי"פ בצד בזה דלא מסתבר שיחלקו וכו' ע"ש, וא"כ יל"ע.

וכן יעוי' בשבת ספט"ו (קטו). דכ' דבבית רבה גרדי קארי, והיינו שהיו מכינים ירקות ביוהכ"פ שחל להיות בחול שיהיה מזומן ומוכן לאוכלו תיכף ביציאת יוהכ"פ, כיון דחזא רבה שהיו מקדימים לעשותו לפני המנחה דהשתא לאו עגמת נפש הוא, אמר להו רבה לאנשי ביתו אתא איגרתא ממערבא משמיה דר' יוחנן דאוסר לעשותו ביוהכ"פ בכל היום, ופירש"י כי היכי דליקבלו מיניה, וכן יעו"ש במאירי שכ' דלא אמרה אלא שיהיו מאמינין בו ויחזיקו באיסור, עכ"ל ע"ש. והיינו דבאמת לא הגיע "איגרת" מא"י דר' יוחנן אוסרו ומ"מ אמר כן כדי "שיקבלוהו ממנו" אנשי ביתו. והוא כדפירש"י הכא דזהו שאמר ר"ע "התלה באילן גדול". אולם מאידך יל"ע מדברי ר"א בברכות שם.

וכן יעוי' בעירובין (נא). דרבה ור' יוסף הוו קאזלי באורחא, א"ל רבה לר' יוסף תהא שביתתינו תחת הדקל וכו' אמר ליה ר' יוסף לא ידענא ליה [ופירש"י איני מכיר אותו אילן, ע"ש. וי"ל דה"ט מדהיה ר' יוסף "סגי נהור" על כן לא הכיר לההוא דקל], א"ל רבה סמוך עלי דתניא ר' יוסי אומר אם היו שניים אחד מכיר ואחד שאינו מכיר זה שאינו מכיר מוסר שביתתו וכו', ולא היא לא תנא ליה כר' יוסי אלא כי היכי דליקבל לה מיניה, משום דר' יוסי נימוקו עימו, ופירש"י דהא דא"ל משמיה דר' יוסי, ליתא, דלא תניא ליה "בשם ר' יוסי" אלא "סתמא" תניא ליה לעיל, ומשום הכי אמרה בשם ר' יוסי כי היכי דליקבלה מיניה, עכ"ל ע"ש. וא"כ מבואר כנ"ל דמותר לומר דבר "בשם רבו" ואע"פ שלא קיבלו ממנו כלל, וכדפירש"י, ודלא כר"ח והרשב"ם. ורבה לשיטתיה בגמ' בשבת שם בעובדא בנקיבת ירק ביוהכ"פ דעבד כנ"ל דאמר דבר בשם רבו ואע"פ שלא אמר כן באמת. אולם יל"ע בכ"ז מדברי ר"א בברכות שם.

ונראה ליישב, דדוקא כשהתלמיד גופא הוי גברא רבה והיינו אדם גדול הוא דמותר לו לומר דבר "בשם רבו" ואע"פ שלא קיבלו ממנו, שכן בודאי יכוון לאמיתה של תורה מתוך "גדלותו", וזהו דאמר ר"ע לתלמידו רשב"י התלה "באילן גדול" דדוקא רשב"י דהיה גברא רבה ובבחינת עיר וקדיש מן שמיא נחית" [דניאל ד'] (והוי ר"ת "שמעון" כש"כ בספה"ק) ע"כ יכל לומר דבר בשם רבו אע"פ שלא קיבלו ממנו, וכן

גבי רבה בעובדא ביוהכ"פ ובעובדא עם ר' יוסף בשבת עם העירוב דאמר כן בשם רבו, דה"ט כנ"ל מדהיה "גברא רבה" ביותר ולכן הותר לו לעשות כן, אולם לא כן בתלמיד בעלמא שאינו בבחינת "אדם גדול" דאסור לו לעשות כן וע"ז אמר ר"א דכל האומר דבר וכו' ה"ה "גורם לשכינה שתסתלק מישראל", דיש לחוש שיורה שלא כהלכה ויפסוד את החייב ויטהר את הטמא וכו' וכו', וא"כ לק"מ, והבן בס"ד.

(נופת צופים)

★★

בגמ': חמשה דברים צוה ר"ע את רשב"י וכו' אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא וכו'.

ביאור הגר"א (יו"ד סי' רמ"ב סע' ט"ו) למד מכאן דמותר להזכיר שם רבו ואביו כשמוסיף תואר כבוד כגון "אבא או רבי".

ועי' בשדי חמד (ח"ג קמא). שתמה מכאן על המשנה למלך (פרשת דרכים) שכתב דלא מהני ליווי תאר כבוד רק כשהתואר כבוד הוא לפני השם, דהא הכא מבואר דרשב"י אמר "יוחאי אבא" והקדים שם אביו לפני התואר כבוד.

★★

בגמ': אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות.

בשלמת חיים (סי' תתל"ו) תמה דאיך יתכן שרשב"י רצה להיות מוסר ולמסרו למלכות. ותירץ לו הגרי"ח זוננפלד זצ"ל דהק' דיאמר ליוחי אבא, ואם אביו יאמר דבר זה למלכות שהוא לא רצה ללמד את רשב"י תורה יפטר והו מבית האסורים. (וצ"ע דאם זה דרך להוציאו אמאי לא עשה כן, ועוד דהרי מסכן בזה את רשב"י שרצה ללמוד תורה). וע"ע מה שהשיב לו הצפנת פענח בשלמת יוסף (כ' ח').

דף קי"ב ע"ב

בגמ': ארבעה דברים צוה רבינו הקדוש את בניו אל תדור בשכנציב משום דליצני הוי ומשכו לך בליצנותא.

כתב החפץ חיים (הל' לשה"ר כלל ד' באמ"ח ס"ק מ"א) דאין להביא ראיה מכאן דמותר לספר לבנו או לתלמידו